

TÄHEKE

**NR. 2
1961**

LAUL MEIE ARMEEST

A. Rammo

E. VALTERI illustratsioon

1.

Üks, kaks! Üks, kaks!
Õppusele rivi läheb,
mütsidel on punatähed,
lumi tuiskab jalge all.

3.

Palju sõpru sellepärast,
et ta relvil kuulsussära —
vaenlased kõik puruks löi,
vabaduse, rahu tõi.

2.

Koguneb nüüd lapsi teele,
tõttab vastu me armeele —
küll on palju sõpru tal.

4.

Üks, kaks! Üks, kaks!
Lasterivi kaasa sammub,
Lapsi veelgi tõttab teele,
ruttab vastu me armeele.

5.

Kumbki rivi, pikk ja range,
rühhib läbi iga hange.
Aina vaata, kiida neid
mitme pere sangareid.

R.VAIDLO

Väike vapper

Üks teist tunneb paremini üht, teine jälle teist ametimeest, aga tuletorjajat teab teist kindlasti igaüks hästi. Kuid kas te ka teate, kes on metsas tuletorjajaks?

Vist ei tea. Tahate ma ütlen?

See on siil!

Te ei usu? Tõsi, ta ei käi küll ringi vaskse läikiva kiivri ja suure pika redeliga, kuid tema on metsas siiski esimene mees, kes tulele vastu astub. Ka mina seda algul ei uskunud, kuni ise oma silmaga nägin.

Mõtleme natuke. Kui läheb näiteks mets põlema, kas välgust või mõne inimese hooletusest, mis siis juhtub? Linnud lendavad ära, välejalgsed kitsed, jäneseid, rebased ja teised metsloomad jooksevad ära. Aga kui kaugele suudaks põgeneda siil oma lühikestel jalgadel?! Tule eest ei kaitse teda ka tema teravaokkiline kasukas. Ja tema ongi see, kes enda päästmiseks ei jookse eemale, vaid ruttab hoopis tule juurde seda kustutama.

Poisikesena meeldis mulle alailma metsades luusida. Ja ühel heal päeval leidsin ma lehepadrikust terve siilipesakonna. Niisugused paraja pardimuna suurused siilipoisid! Ei mäletagi täpselt, kui palju neid just oli, aga igatahes üsna hulka.

Ladusin nad kõik ettevaatlikult mütsi sisse ja viisin koju. Ühe samblase künkanõlva aianurgas piirasin laudadega neile eluasemeks, nagu lastele tehakse liivakaste.

Seal mu siilid siis kasvasid. Toiduks korjasin neile vihmausse ja mitmesuguseid tõuke, mida nad väga hea meelega söid. Peale selle võisid nad muidugi lõpmata palju piima ära lakkuda.

Siilipoisid kosusid, kasvasid ja muutusid suuremaks, nende okaskasukas tõmbus teravamaks. Ühel päeval olid

E. PEEBO illustratsioon

TULETÕRJUJA

neist saanud noored siilid ja nad ei tahtnud enam püsida oma laudkodus. Varsti oligi lauaserva alt läbi uuristatud käik ja minul oli üks siil vähem. Ei aidanud augu kinnijamine ega muud abinõud. Siilide arv hakkas pidevalt vähenema.

„Ära kurvasta!“ ütles mulle ema. „Nad lähevad tagasi metsa, kus on nende õige kodu.“

Ja ma ei kurvastanud ka siis, kui mulle oli jäänud alles vaid üksainus siil.

Siis kadus temagi. Sel hommikul olin küll kurb, kui leidsin eest täiesti tühja aia.

Kuid seda suurem ja rõõmsam oli üllatus, kui selleks ajaks, kui tavaliselt olin toonud oma hooelustele ussikesi, oli minu viimane siil aias tagasi. Kui ta poleks olnud nii okkiline, oleksin teda kallistanud.

Ja jäigi tema minu siilik. Sügisepoole, kui algasid vihmad, kolis ta elama tuppa. Saime hästi läbi. Ainult üks imeulik mood oli tal juures: ta armastas varbaid lutsutada. Kas siis oma noorusest või muidu rumalusest, aga nagu keegi juhtus palja jalu üle põranda minema, nii oli siil diivani alt väljas, vudinal juures ja varbast kinni. Hirmsasti kõdi juu!

Ükskord, kui siil parasjagu minu varbastele jahti pidas, segas ema pliidi all tuld ja hõõguv süsi kukkus põrandale.

Sammult jäi siil seisma. Tõstis oma koonu ja nuusutas õhku. Kogu tema olekust nägin, et kõrbelöhn kuulutas talle hädaohtu.

Oma pisikestel jalgadel müdistas ta otsejoones hõõguva söesilma juurde ja – ptuhh-ptuhh-ptuhh! – hakkas selle peale sülitama. Sülitas vahetpidamata nagu mõni mootorpump, ja niikaua, kuni süsi oli kustunud.

Nii sain ma teada, et siil on tubli tuletorjaja. Ja kui teie seda väikest okaskera juhtute kohtama, vaadake teda suure lugupidamisega. Nagu te vaatate tuletorjajat. Tema on vapper metsakaitsja.

Sinu

H. PUKK

KOOLIKOTI SALADUSED

Sa lugesid pealkirja ja võib-olla mõtlesid:

„Kuule nüüd! Mis saladusi peaks minu koolikotis olema? Raamatud, vihikud, pinal. Pinalis pliats, kumm, sulg, sulepea... Kus need saladused siis on?“

Jaa. Aga kas tead, kuidas need asjad on tehtud? Kuidas valmis niisugune tore väike karp, mille nimi on pinal? Kuidas on tehtud halli kuuega vihik? Kuidas sündis imeline pulk, millega saab kirjutada ja joonistada?

Kas polegi terve hulk saladusi! Ja neid hakkame nüüd koos välja uurima.

Pistame käe koolikotti ning võtame välja esimese asja, mis meile näppu hakkas. See on meie vana tuttav, halli kuuega vihik. Hüva, eks siis temaga teemegi algust.

Et vihiku saladust teada saada, peame kõigepealt minema põlisesse metsa. Niisugusesse metsa, kus kasvavad suured kuused. Jah, just kuused, nääripuud! Siin on nad sirgunud palju-palju aastaid.

Siis ühel päeval tulevad metsa töömehed. Neil on kaasas elektrisaed. Need on niisugused saed, mis paneb tööle elekter.

Ja üksteise järel saetakse kuused maha.

Nüüd hakkavad välkuma kirved. Töömehed laasivad kuusehiigla-

sed okstest puhtaks. Ja siis võetakse jälle appi saag. Surinal löikab see kuusetüve palkideks.

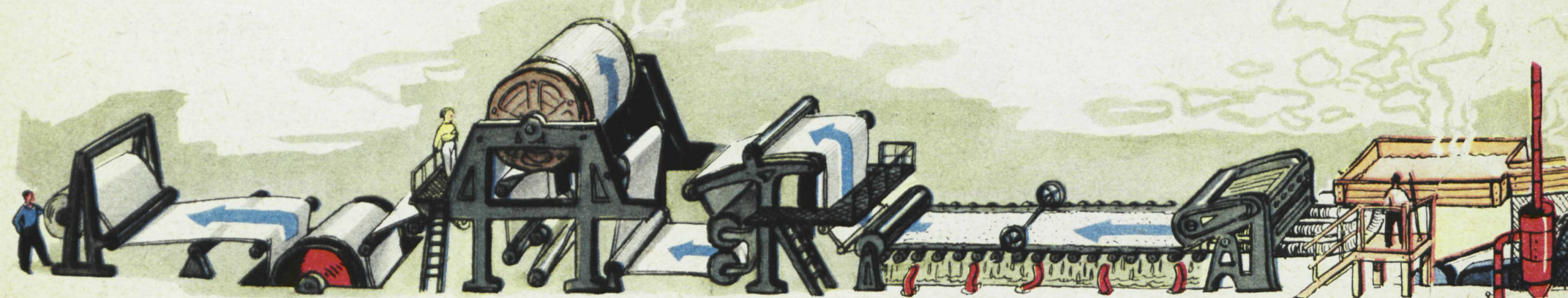
Palgid on ju tohutult rasked. Kes neid jõuab metsast välja tirida? Ka siin tuleb töömeestele abiks masin: traktor. Temal on jõudu palju. Mitukümmend palki veab ta ühekorraga metsast laoplatstile.

Edasi rändavad palgid suurde vabrikusse. Siin hakkavad nende kallal tööle masinad. Ühed koorivad, teised saevad, kolmandad raiuvad. Ja viimaks on palgid lõhutud päris pilbasteks! Aga pilpad lähevad hiiglasuurde katlasse. Seal nad keevad, seal neid purustatakse, kuni kõik pilpad on lagununud pisikesteks kiukesteks. Valmis ongi puupuder ehk teise nimega – paberimass.

Hakkab tööle järgmine suur ja tark masin. Pärast söelumist pressib see pudrust õhukese pika kanga. Rullib ja silub ja kuivatab seda kangast niikaua, kuni – paber ongi valmis!

Paberivabrikust veetakse suured paberirullid teise vabrikusse. Sinna, kus tehakse vihikuid. Seal löikab üks masin kogu paberirulli suurteks lehtedeks. Teine masin tõmbab lehtedele peale jooned ja ruudud. Kolmas löikab suured lehed väikesteks, niisugusteks, nagu on sinul vihikus. Juba on valmis lõigatud ka hallid kaaned. Järgmine masin õmbleb lehed ja kaaned traaditükikestega keskel kokku.

Ja ongi vihik valmis!

RULLIKERIJAJ

JÄRELKUIVATI

KUIVATI

PRESS

SÖEL

TUKKIDE PUUDJAJ

Kohe vihikute kõrval elutsevad sinu koolikotis õpikud. Aga misugune on õpiku või raamatu elukäik enne seda, kui sa ta kaupluseletilt oma koolikotti pistad?

Niisamuti kui vihik, on ka raamat tehtud paberist. Aga kuidas paber metsas kasvab, see on meile juba teada. Sellepärast pole enam vaja metsa minna, vaid kõnnime kohe trükikotta. Niimoodi hüütakse kohta, kus trükitakse raamatuid.

Kõigepealt peatume masina juures, mis natuke tuletab meelde kirjutusmasinat. Ta on sellest aga palju-palju suurem.

Masina ees istub tööline ja vajutab kiiresti-kiiresti sõrmistele. Umbes nii, nagu teeb masinakirjutaja. Näe, nüüd ta vajutas sõrmisele, millel oli J-täht. Siis vajutas U-, siis K- ja lõpuks U-tähele. Iga vajutuse järel hakkasid tööle masina hoovad ja kangid.

Nüüd võtab tööline masinast väikese metallist plaadikese. Selle ühel serval ongi kõik need neli tähte: JUKU!

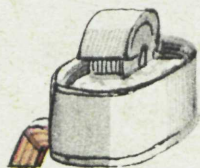

Imede ime! Jah, tõesti! See on väga tark masin. Tema valmistab metallist tähti: puuduta ainult ühte sõrmist ja kohe on täht valmis!

Seda tööd nimetatakse ladumiseks ja masinat ladumismasinaks.

Nii. Peagi on kogu lugu, mis räägib Jukust, laotud metallist ridadeks. Puuduvad veel ainult pildid. Ega ometi kunstnik pea hakkama neid igasse raamatusse joonistama? Oh ei! See võtaks aastaid aega!

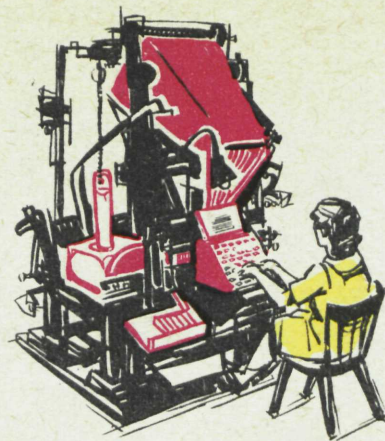
PABERIMASSI SEGAJA

PABERIMASS

Ka siin tulevad inimestele appi masinad ja aparaadid. Need on nii osavad, et joonistavad kunstniku tehtud pildi metallplaadile. Selle metalli nimi on tsink. Joonistus aga on tsingile tehtud nii, et tumedad kohad on kõrgemad, heledad madalamad. Paistab, nagu oleks tsinkplaat täis tillukesi orge ja magesid.

O. SOANSI illustratsioonid

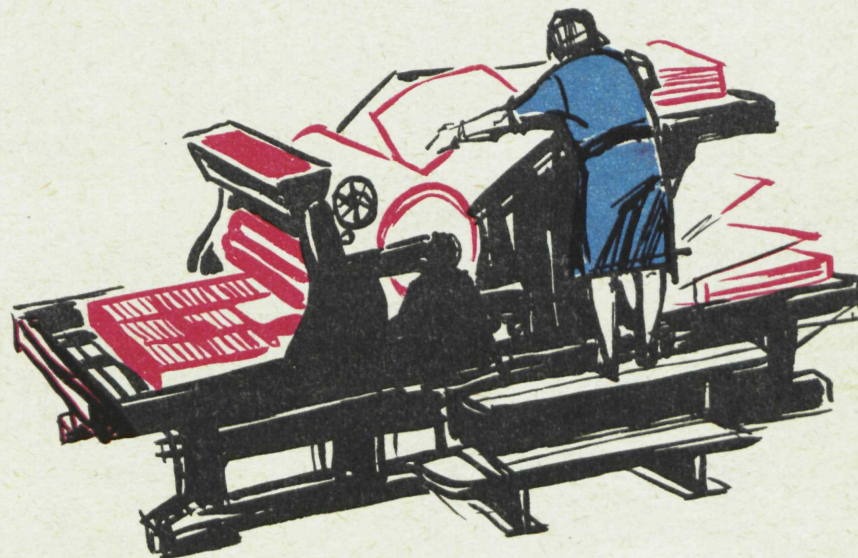

Tema amet on paberileht kõvasti vastu trükivärviseid tähti ja klišeid suruda. Seejärel lükatakse paberileht masinast välja.

Seda joonistusega plaati nimetatakse klišeeks.

Nüüd viiakse metalltähtedest leheküljed ja klišeed trükimasinasse.

Kõigepealt veereb üle metallist tähtede ja klišeede pikk rull. See katab need trükivärviga. Siis võtab masin puhta paberilehe ja paneb selle tähtede ning klišeede peale. Kohe tõttab ligi teine rull.

Võtame ta kätte. Ja näe! Paberile ongi trükitud tähed ning pildid.

Sedaviisi trükitakse valmis kõik raamatu või õpiku leheküljed. Aga mis saab edasi? Ega suured paberipoognad, millele on trükitud mitu lehekülge korraga, ole veel raamat.

Edasi löikab järgmine masin suure paberipoogna üksikuteks lehtedeks. Need lehed ömmeldakse kokku. Siis saab raamat veel selga papist kuue: talle pannakse ümber kaaned.

Ja mõne päeva pärast võid sa seda õpikut või raamatut juba poest ostma minna!

Seks korraks aitab! Aga ühel järgmisel korral uurime koolikoti saladusi edasi!

H. Mänd

MIKS

kell
seisma
jäi

Ukraina luuletaja
GRITSKO BOIKO

KAKS MANDARIINI¹ – LI JA LA –
LÄKSID TARKUST OTSIMA.

LÄKSID, AGA PEAGI TEE
HARGNES KAHEKS NENDE EES.

„LÄHME, SÖBER, PAREMALEI!“
„AGA ÄKKI TEE ON VALE?“

„NO SIIS LÄHME PAHEMALE!“
„KUID KA SEE VÕIB OLLA VALE!“

VAIDLESID NII PÄEVA, ÕO
EGA KÄINUD UHTKI LJÜÖD.

NONDA LÄKSID NÄDALAD,
AGA IKKA HÄDAS NAD.

PRAEGU VEEL NEED KÖLUPEAD
VAIDLEVAD JA TEED EI TEA.

EMA UTLES: „SEISMA JÄI
MEIE ÄRATAJA.
KÜLLAP TA ON TOLMU TÄIS,
PUHASTAMIST VAJAB.“

„TAL EI OLE TOLMU SEES,
EMA, USU SEDA!
HOOLEGA MA SEEBIVEES
ISE PESIN TEDA.“

E. TIHEMETS
illustratsioonid

TORE PILT

JUTA KAILDA

MEELIKESEL TÕO ON KIBE.
PLIIATS PEENIKE JA LIBE,
EI TA SÖRME VAHEL PUSI.
NÜÜD VEEL KAHEL MURDUS SUSI.
POLE ROHELIST, EI KOLLAST,
MEELIKE NÜÜD JÄRVEKALLAST
ÜLDSE VÄRVIDA EI SAA,
JÄTA POOLELI VÕI MAAL!
VÄIKE KUNSTNIK MÖTLEB VEIDI,
OTSIB VÄRVE OMA KLEIDIL.
SEAL ON ROOSAD, VALGED PALLID,
TRIBUD PUNASED JA HALLID.
MEELI ROOSAKS VÄRVIB ROHU,
ENDAL SÜDA PÄRIS RAHUL.
PUUL TEEB LEHED PUNASEKS.
„TADI, TORE PILT ON, EKS?“

¹ Mandariin – kõrgem riigiametnik
Hiinas enne revolutsiooni.

Külaskäik

Kas teile meeldib külas käia? Mulle kangesti meeldib. Viimane kord käisin ma külas Jäneda Algkoolis.

Küll see koolimaja on ilusa koha peal! Ta asub kõrge kuusemetsa keskel otse järve ääres. Maja on ka kena, verandaga ja punaseks värvitud.

Mina jõudsin sinna parajasti selleks ajaks, kui esimesel ja teisel klassil koolipäev lõppes. Esimeses-teises klassis on kõik lapsed oktoobrilapsed. Saime ruttu sõpradeks.

„Meie teises klassis on kõige parem õpilane Ranno, tal pole üldsegi kolmesid,“ ütles Reet.

„Aga kuidas sina õpid?“ küsisin Reedalt.

„Mina? ...“ jäi Reet takerduma. Siis ta lisas: „Ranno aitab mind. Andis peast mulle arve liita ja lahutada. Algul andis väiksemaid, pärast suuremaid. Nüüd ma oskan juba ise täitsa suuri arve liita ja lahutada!“

„Mina ka oskan, Ranno aitab!“ hõikas Mati.

„Ja meid aitavad jälle pioneerid päevikuid täita ja laulusõnu pähe õppida!“ lisas pisike Hille esimesest klassist.

Sellest sain ma aru, et Jäneda oktoobrilapsed ja pioneerid aitavad alati üksteist, kui vaja. See on hästi tore. Pioneerid ja oktoobrilapsed peavadki alati abivalmis olema.

Oi, ma sain veel palju huvitavat teada!

Kujutage ette: Ranno, Reet, Mati ja kõik oktoobrilapsed oskavad seal suusatada! Pioneerid õpetasid. Ükskord võtsid pioneerid neid isegi pikale suusamatkale kaasa. Nad sõitsid läbi sügava metsa. Puhas lumevaip oli seal loomade jälgi täis. Pioneerid näitasid, missugused jäljed on jätnud metskits, missugused kuuluvad oravale, jänesele ja

E. PIKA
illustratsioon

rebasele. Kuulati ka seda, kuidas toksib rähn ja häälitseb käbilind.

Sellelt matkalt toodi kaasa suur hulk tarkust. Ja Ranno tõi veel ühe suure muhu kaasa: mäest alla lastes oli ta kogemata vastu puud sõitnud.

Oma uute sõpradega käisin ka mina metsas. Me käisime seal vaatamas metskitsede söögisõime.

Praegu, südatalvel, on metskitsedel raske toitu leida. Sellepärast Jäneda kooli lapsed ehitasidki neile söögisõime. Pioneerid ehitasid selle valmis, aga oktoobrilapsed aitasid kaasa: nemad andsid meistermeestele tööriistu ja materjali kätte.

Nüüd seisab sõim metsas. Pealt on ta kaetud kuuseokstega, et lumi ei saaks kitsede toidu peale sadada.

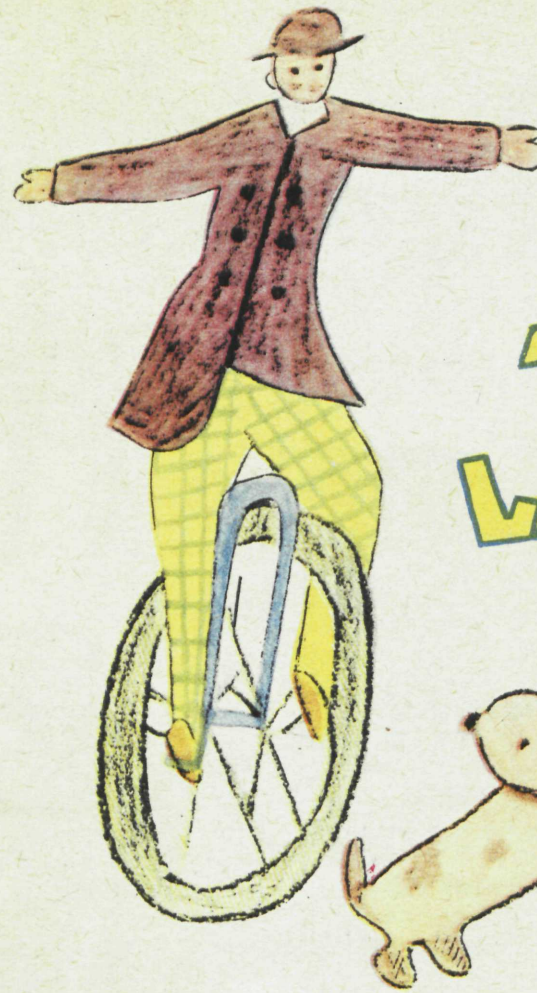
Mina tahtsin kangesti näha, kuidas metskitsed seal söövad. Aga seda ma ei näinud. Metskitsed on terase kuulmisega. Inimese samme kuuldes jooksevad nad kohe minema.

Kui koolimaja juurde tagasi jõudsimel, läksime kuuri küülikuid vaatama. Pikk-kõrvu oli seal üle kahekümne. Kõigil neil olid lumivalged kasukad ja punased silmad. Nad nosisid parajasti porgandeid süüa. Need porgandid olid oktoobrilapsed ja pioneerid ise kooliaias kasvatanud.

Pika jalutamise peale hakkas ninaots juba külmetama ja me jooksime koolimajja sooja. Minu uued sõbrad viisid mind nüüd pioneerituppa ja näitasid seal kõiki neid toredaid sullepuhastajaid, järjehoidjaid, nukumööblit ja riidest loomi, mis nad olid ise meisterdanud. Siis me veel laulsime koos mitu lõbusat laulu, mängisime mitu mängu maha ja mul oligi aeg käes linna tagasi sõita.

Mulle meeldis see külaskäik väga. Ja kui ma järgmisel korral jälle kuhugi külla lähen, siis kirjutatan teile, mis ma seal nägin ja kuulsin.

Teie Täheke

PUHAPÄEV ON KINDLASTI KÕIGILE OODATUD PÄEVAKS, SEST SIIS SAAB PALJU HUVITAVAT KORDA SAATA. TÄNANE POSTIPAUN JUTUSTABKI SELLEST, KUIDAS „TÄHEKESE“ KIRIASAATJAD OMA PUHKEPÄEVI VEEDAVAD.

TEEME LÄHTI P

MINU PUHAPÄEV

KÄES ON HOMMIK, KARGE, HEA
SÜNNIPÄEVALE MA PEAN
SÕBRA JUURDE MINEMA,
AGA ILMA EMATA.

SAMMUN RUTTU MÕÕDA TEED,
POODI TULEB MINNA VEEL:
TULEB OSTA RIHOLE
SOKOLAADITAHVLIKE.

KÄISIN TSIRKUSES

Meil Kehras käis puhapäeval külas lastetsirkus. Palusin siis isa, et ta mind ka sinna viiks. Meiega tuli veel kaasa minu mänguseltsiline Ants.

Küll seal tsirkuses olid toredad artistid ja klounid! Eriti meeldis meile onu, kes sõitis üheainsa rattaga. Enne sõitis ta väikese rattaga ja pärast väga suure rattaga. Sellel rattal kinnihoidmisrauda polnudki ja onu sõitis kogu aeg lahtiste kätega. Meie Antsuga naersime, mis hirmus. Ka teised lapsed kõik naersid. Olin väga õnnelik, kui koju tagasi läksime. Kodu jutustasin emale kõik ära, mis olin näinud. Nüüd jonnistasin ka ühe klouni rattaga.

TIIT TONISMAA,
Kehra Keskkooli 1-a klassi oktoobrilaps

TÄHTIS PÄEV

Mina olin sügisel veel oktoobrilaps, aga nüüd olen juba pioneer. See oligi minu kõige tähtsam pühapäev, kui mind võeti pioneeriks vastu.

Meie läksime saali rivis. Saalis ütlesime kõik koos töötuse. Siis seoti meile punased kaelarätid kaela. Pärast algasid esinemised. Kanti ette luuletusi ja mängiti akordioni. Lõpuks tantsisime ja laulsime.

Ka pildi joonistasin sellest, kuidas meid pioneerideks vastu võeti.

MARTA FILIPSON,
Haapsalu 1. Keskkooli III-a klassi
pioneer.

Meie kolhoosi tüdrukutele meeldib väga ratsutada. Ka mina armastan ratsutada. See oligi minu kõige toredam pühapäev, kui käisime tallis. Sel korral viisime hobustele leiba, punusime Neeguse pika laka patsiks ja ootasime, millal tallimees lubab meil hobused karjamaale viia. Siis saimegi ratsutada.

Talvel küll hobuseid karjamaale ei viida, aga ma joonistasin siiski pildi ratsutamisest.

TIIA KULLERKANN,
Rakvere rajooni Vergi Algkooli
III klassi õpilane

OSTI PÄEVANA!

ÄKKI AGA TEE ON VÕÖRAS,
VÕÖRAS IGA PUU JA PÖÖSAS.
MA EI LÄHE TAGASI,
ASTUN JULGELT EDASI.

VARSTI NÄENGI SEDA MAJA,
KUHU MUL ON MINNA VAJA.
LAPSED JOOKSEVAD MULL' VASTU,
KUI MA ÜLE LAVE ASTUN.

„KUS SA OLID KÜLL NII KAUA,
TULE, LÄHME KOHVILAUDA!“

TERJE TREI,
Tallinna 18. Keskkooli III-b klassi
õpilane

Mina käin pühapäeviti kinos. Sellel pildil ma istungi kinos ja vaatan lõbusat filmi.

LIIDIA LUIGEMAA,
Pärnu 4. Keskkooli III-b klassi
oktoobrilaps

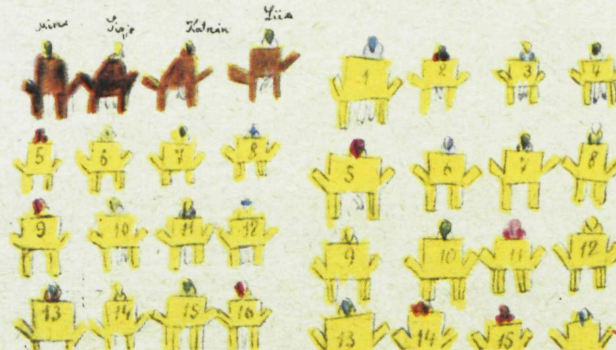
LÖBUS KARNEVAL

Ühel pühapäeval oli meil koolis karneval. Mina olin seal liblikas. Minu 6-aastane vend Kalev lubas algul teha enda lepatriinuks, kuid pärast ta enam ei tahtnud ja oli ainult pealtvaataja.

Karneval oli väga lõbus. Mullu anti ka auhind. Auhinnaks sain saabastega kassi. Minu sõbranna, kes käib alles I klassis, sai auhinnaks nii-samasuguse kassi. Tema oli ise ka kass.

Selle pildi karnevalist aga joonistas minu 6-aastane vend Kalev.

TIIU RAJU,
Jõgeva rajooni Järve Keskkooli
III klassi oktoobrilaps

KES SAID PREEMIAID

1960. aasta novembrikuu „Tähekeses“ ilmunud mõistatuste lahendamise võistlusest võttis osa väikesi lugejaid üle terve vabariigi. Kuna teiste mõistatuste lahendamisel tehti vigu väga harva, toome siin ära ainult kolmanda kamm-mõistatuse vastused.

Latikas; lõhe, lest, luts; tint; teib, tuur; karp, keta, koha; siig, särg, säga.

Kes siis said preemiaid?

Peapreemia – liimitud suusad „Pioneer“ – langes JAAN PARNALE Sindist ja SIRJE KORBILE Pärnust. ÜLO ja EVER KUTT Põlvast võitsid kahepeale võrkpalli, SIRJE MÄND Keilast suupilli; TIIU, KALEV ja SULEV RAJU Järvelt kompassid ja seljakoti ning ANNE KODASMAA Kihlepaalt suupilli.

SIBER-

SUUR JA RIKAS MAA

„Uu-uu!” ulub tuul, kihutades mööda lage-
dat lumepöldu. Oleme Siberis – tundras. Nii-
kaugele kui silm ulatub, ikka lumi, lumi. Ainult
mõned kidurad pöösad ja veel harvem vaeva-

line puu. Korraks vilksatab polaarbase saba
ja hundi hall kuub.

Päike vajub siin talvel mitmeks kuuks nii
sügavale silmapiiri taha, et ei tõuse ka päe-
val. Siis on pime polaaröö.

Suvel on tundras röömsam. Ta on nagu hal-
likasroheline vaip, millesse on tikitud tulikate
ja meelespeade heledad nupud.

Päike toob lume alt välja tundra järved.
Rändlindude – partide, hanede ja luikede
hääliksused kostavad sealt kaugele.

Mööda tundrat aetakse põdrakarju. Sinna,
kus on rohkem sammalt.

Aga rändame nüüd lõuna poole.

Puud muutuvad järjest sagedamaks. Ja

Saage tuttavaks, see on
Tallinna 7. Keskkooli II
klassi oktoobrilaps Kaupo
Pollisinski!

Kuhu siis Kaupo näid
tõttab? Kas kooli?

Ei, seekord viib tee Tal-
linna siseujulasse, kus Kaupo
käib kolm korda nädalas
ujumas.

Väljas kipuvad pakasepoi-
sid ninaotsa ja kõrvailesti
punaseks näpistama – kül-
lap sellepärast ongi Kaupol
läkiläki kõvasti pähe suru-
tud –, aga ujulas on soe,
nii soe nagu suvel mere-
rannas.

lõpuks oleme metsas. Jõudsime taigasse –
Siberi põlismetsa.

Taiga sügavus on koduks paljudele lindu-
dele ja loomadele. Lendab tetri, metsiseid,
töksib rähn ja orav hoiab hüpates sabaga
tüüri. Öösel peavad jahti nugised, tuhkrud,
sooblid. Kõige paksemas tihnikus on varjul
karukoobas. Kusagil vilksatavad põdrasarved.
Metsaserval elavad hundid.

Taiga on veel suurem ja ääretum kui tundra.
Ja siin on talvel mõnikord 70° külma.

Niisugune on Siberi loodus. Ta on karm.
Sellepärast elab Siberis, kui võrrelda teiste
kohtadega meie maal, veel vähe inimesi. Kuid
Siber on väga rikas.

Kaupo riletub lahti, vahe-
tab läkiläki ujumismütsiga ja
hüppab karsumdil vette. Ta
oskab juba hästi rinnuli ja
ka selili ujuda. Mitmed
võistlusedki on seljataga.

Suvel aga, kui jõuab kätte
koolivaheaeg, sõidab Kaupo
koos vend Raivooga maale.
Sõber Ennu kodu juures
voolav jõgi on siis poistele
igapäevaseks ujumiskohaks.

A. VENDERI joonistused

Kaua seisid Siberi varandused kasutamata. Inimene ei saanud neid karmilt looduselt kätte. Nõukogude võim aga saatis Siberisse masinad. Koos nendega sõitis ja sõidab sinna tööle järjest rohkem inimesi kogu meie maalt.

Aga millised need Siberi varandused on?

Kõigepealt kivisüsi. Siberi kivisütt kasutab kaudselt kogu meie maa. Kivisütt on vaja, et saada rauamullast rauda. Sellest omakorda saab masinaid. Missugune aga oleks elu ilma masinateta? Kui lisame veel juurde, et kivisüsi paneb tööle ka tehaseid, käima lennukite ja autode mootoreid, siis on selge, et kivisüsi teeb selle rikkaks, kellel teda on. Nii ka Siberi. Kuzbassi kivisütt – Kuzbassiks nimeta-

takse kohta, kus Siberi kivisöekaevandused asuvad – vajab kogu meie maa.

Taiga põu peidab endas peale kivisöe veel palju muudki väärtuslikku – naftat, soola, isegi kulda.

Siberis on Nõukogude Liidu kõige suuremad metsad. Vaata korraks ringi – aknaraamid on puust, toolid, laud, põrand. Igal pool puu. Ka paber sinu vihikutes ja raamatutes on saadud puust. Puust tehakse isegi riiet. Sellepärast läheb puud väga palju tarvis. Ja sellepärast on Siberi mets kallis varandus.

Suur jõud on Siberi kiirevoolulistel jõgedel. Neil asuvad elektrijaamad, nagu Bratsk ja tulevane Krasnojarsk, on maailmas suurimad.

U. KÜLVI illustratsioonid

Nad annavad valgust ja panevad tehaseid tööle tuhandete kilomeetrite taha.

Nüüd muutub elu Siberis järjest elavamaks. Tundra avarusse ja taiga sügavusse kerkib linn linna järel ning läbi möötmatu taiga hakkab kihutama ikka rohkem autosid ja ronge. Karm Siber alistub nõukogude inimestele.

MANIVALD KESAMAA

Minul punasest kummist
on säärrikud,
mis peaksid tõstma
mu väarikust.

Nad päikeses
kenasti säravad.
Hea nendega käia
on tänaval.

Kuid ei võlu neid sile
ega kivine tee.
Aina tahavad minna
läbi pori ja vee.

Nad mudastes
loikudes astuvad.
Kraavikallastelt
alla laskuvad.

Seal kive
ja kõntsa sorides
nad õhtuks on
ülени porised.

Ema kurjalt
siis minuga kõneleb.
Nende saabaste pärast
ta tõreleb.

Minu isal on
tugevad säärrikud.
Pole puhtad,
vaid lubjaga mäiritud.

Pole keegi neid
ammugi viksinud.
Neile värvilaike
on pritsinud.

Olid kunagi
uued ja toredad.
Nüüd tolmust
neil sääred on koredad.

On viltu neil
vajunud kapidki.
Ja taldade all
juba lapidki.

Töölt tulles neid
isa ei harjagi.
Ometi ema teda
ei sarjagi.

Säärrikud

Nad lebavad
põrandal esikus.
Ootab hommikul jälle
neid ehitus.

Minu onul on
mehised säärrikud.
Ülaotsad neil
alla on kääritud.

Nii tugevad,
pikad ja rohmakad.
Teel käimiseks
veidike kohmakad.

Kuid merel nad räägivad
eneste eest.
Nad läbi on pargitud
soolastest veest.

Kui võrkudes rikkad
on loomused,
neil helgivad
päikeses soomused.

On kaetud nad
kalade limaga
ja soolakristallide
sinaga.

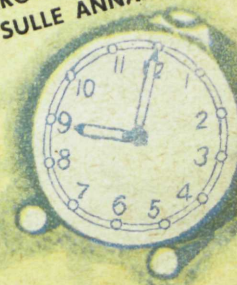
V. KOTKA illustratsioon

ARVA

KUIGI MUL POLE JALGU EGA KÄSI,
KÄIMAST ÕÖL EGA PÄEVAL EI VÄSI.
MINUTA LÄBI KEEGI EI SAA,
MÖTLE JA MÖISTATA, KES OLEN MA?

KUBAR MUL KUI PÄEVAVARI,
PUNAB NAGU POHLAMARI.
VALGEID TÄPPE SIIN JA SEAL
ON TAL ILUSTUSEKS PEAL.
MINUST TOREDAMAT POLE,
KÕIGE KAUNIM METSAS OLEN.

KASVULT OLEN PIKK JA SALE.
PÄIKSE POOLE PÖÖRAN PALE.
KULLAKARVA KROONI KANNAN,
SÖÖGIKS ÕLI SULLE ANNAN.

Nende juures on õli
ja adrude lehk.
Kas onu saab selle eest
tõelda ehk?

Ei midagi sarnast.
Ta säarikud
ei kisu alla
ta väarikust.

Minul punasest kummist
on säarikud.
Ei tõsta nad palju
mu väarikust.

Porilompides
nendega liikudes,
ei emalt saa
sõnagi kiituseks.

Minu saapad ehk
teistest on vanemad?
Tuleks osta vist
uued ja paremad...

Mis teha küll, sõbrad?
Andke kiiresti nõu –
juba ootab mind tänav
ja porine õu!

SEDA KOLLAST JOONT MOODA LÕIKA VALJA KORVALOLEV KASITÕULEHT!

kuks, peeks, kodusteks
töödeks riidesse panna!

REEDA RIIDED
Nüüd on sinu üles-
anne Reet koolimine-

ÄRA!

MA EI PUUDU KUSKIL MAJAS,
IGAÜKS MIND VÄGA VAJAB.
MÕNIKORD TOON SILMA VEE,
AGA NÄO SUL PUHTAKS TEEN.

L. RAUDSIK

L. HÄRMI joonistused

VÄIKE REIN ON VÄGA MAIAS,
AINULT ROSINAID NÄEB SAIAS.

VARSTI ROSINATEST SAI
ONGI TUHI, AI-AI-AI!

LÖUNA AJAL EMA MURES:
„HIIR ON SAHVRIIS SAIA PUREND.

MAIASMOKK SEE VÄIKE LOOM,
HOMME TALLE KOMMI TOONI!”

REINUL HAKKAB KOMMIISU,
EMA PÖLLEPAELAST KISUB:

„EGA HIIR EI OLE MAIAS,
MINA ROSINAD SÕIN SAIASTI!

PAREM MULLE OSTA HOMME
HÄSTI PALJU MAITSVÄID KOMMEI!”

VÄIKE HIRV ja SUUR TIIGER

Hiina muinasjutt

Elas kord väike hirv. Ta läks nõlvakule rohtu sööma. Sealт mööds suur tiiger.

Hirveke tardus hirmust. Mis ta pidi tegema? Ära joosta polnud võimalik. Kogu oma julgust kokku võttes otsustas väike hirv vägevat tiigrit ninapidi vedada.

Ta tegi, nagu polekski tiigrit seal, ja sõi rahulikult edasi.

Tiiger oli üllatunud.

„Miks ei jookse see loom minu eest ära? Näib, et ta ei karda mind!“ mõtles ta, läks lähemale ja ütles:

„Tere, minu armas! Milleks on sul sellised kummalised sarved peas?“

„Selleks, et saaksin tiigrit paremini tükkideks rebida!“ vastas hirv.

Tiiger kohkus.

„Aga milleks on sinu nahal sellised valged laigud?“ küsis ta edasi.

„Iga kord, kui ma mõne tiigri ära sünn, tuleb mul üks selline plekk juurde. Vaata mind ainult! Ma olen juba nii palju tiigreid sünnud, et ma oma valgeid laike enam lugedagi ei jõua!...“

Tiiger jooksis minema nii ruttu, kui jalad võtsid. Ta jooksis ja jooksis, kuni talle tuli vastu rebane.

„Võimas tiiger, miks sa nii jooksed?“ küsis rebane üllatunult.

Tiiger vaatas hirmunult ringi. Kui ta aga nägi, et teda keegi ei jälgi, jutustas ta, mis juhtunud oli.

Rebane naeris ta välja.

„Sinu õudne loom ei olnud keegi muu kui väike hirv. Ta tüssas sind. Võta mind oma selga ja lähme koos hirve juurde, siis sa näed, et mul oli õigus!“

Kui hirv mõlemaid tulemas nägi, taipas ta kohe, mida rebane oli tiigrile rääkinud.

„Nüüd nad tahavad mind kinni võtta!“ mõtles ta.

Aga ta ei kaotanud ka seekord rahu ja hüüdis kõvasti:

„Tere päevast, armas vend rebane! Ma tänan sind! Alles eile töotasid, et tood mulle suure tiigri. Mind rõomustab, et sa oma sõna pidasid – millise ilusa tiigri sa töid! Nüüd alles saame maitsva lõunasöögi!“

Kui tiiger seda kuulis, haaras ta raevunult rebase lõugade vahele ja kadus sealt ümber vaatamata.

S. VALJALI illustratsioon

Esikaanel A. SALDRE joonistus
„Isa müts!“

ELKNU Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 2 – 1961.

Toimetuse kolleegium: E. Lahe, L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, H. Raina.

Toimetaja H. PUKK. Kunstiline toimetaja E. PIKK.

Ajalohete-Ajakirjade Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

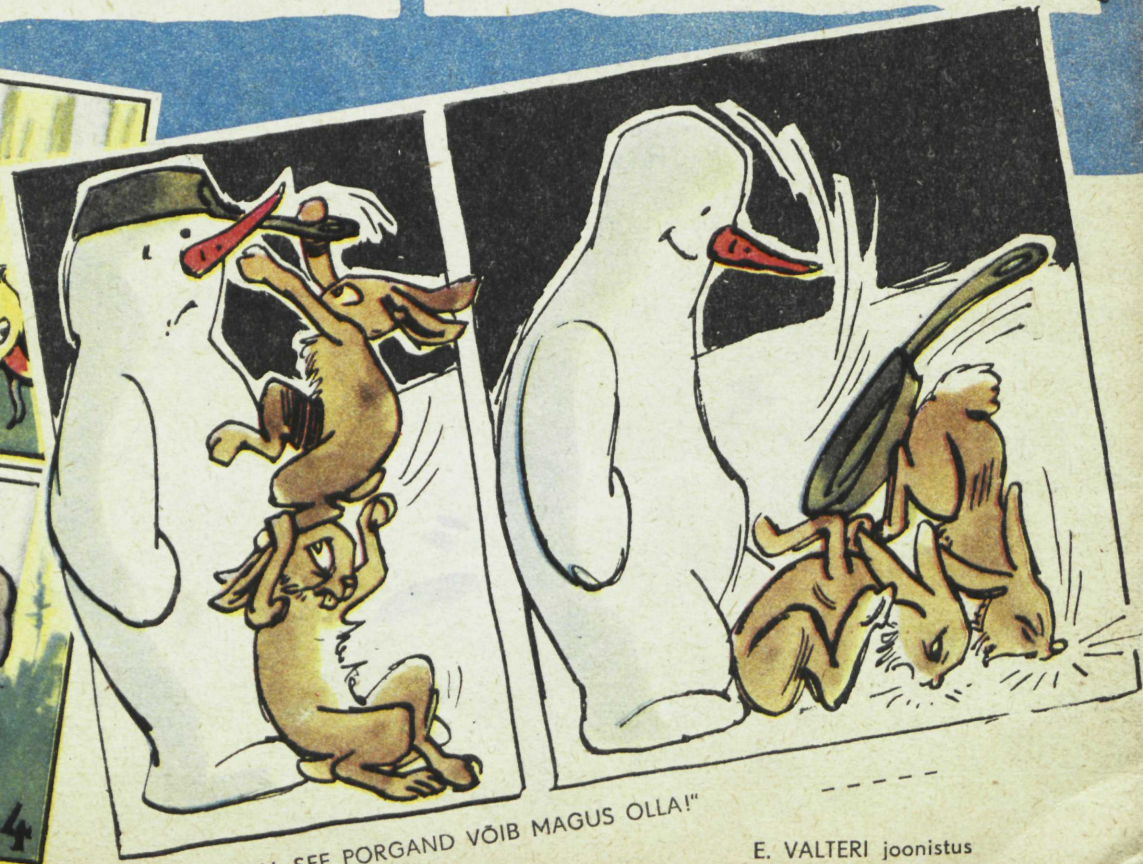
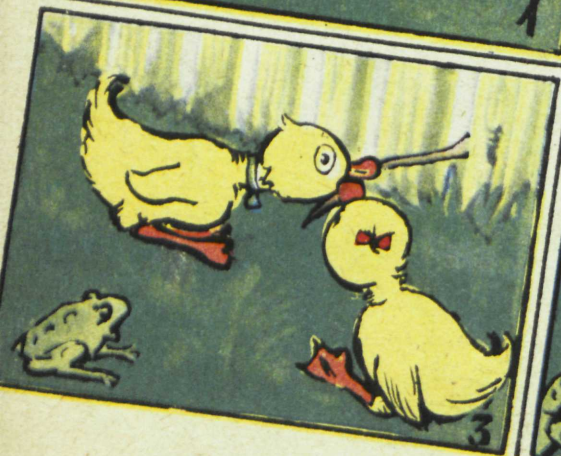
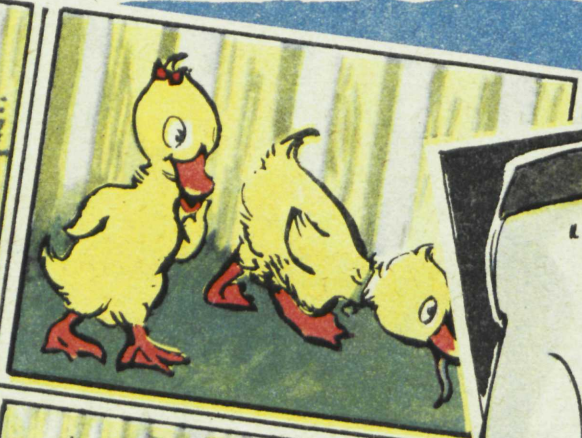
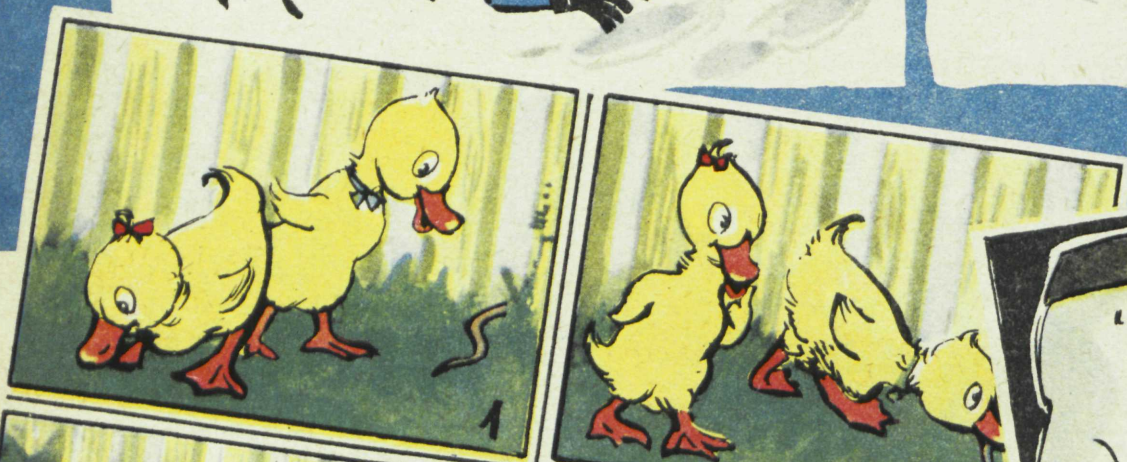
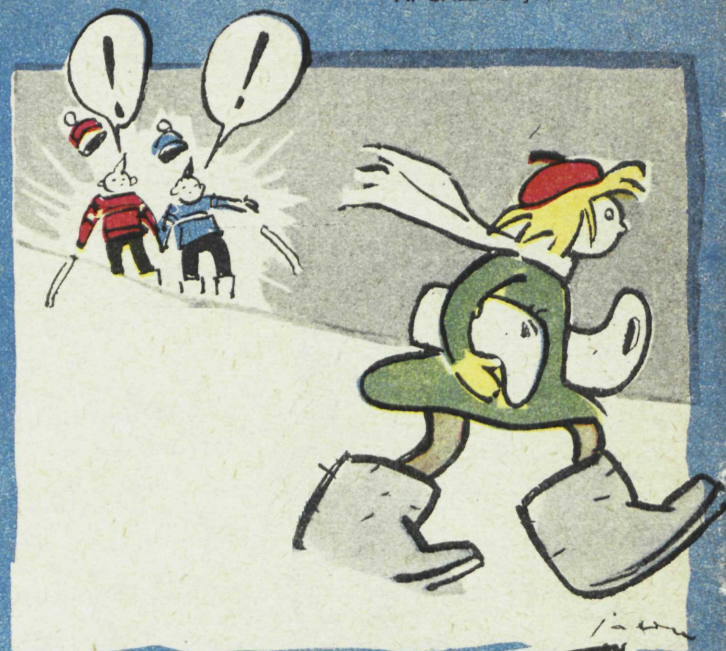
Ladumisele antud 2. I 1961. Trükkimisele antud 23. I 1961. Trükiarv 46 500. Paber 60x90, 1/4.

Trükipoognaid 2. Arvutuspoognaid 4. MB-00812. Tellimise nr. 3.

Trükikoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 49.

Ilmub kord kuus. Üksiknumber 15 kop.

Журнал „Звездочка“. На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстонии.

H. TALTSI joonistus

E. VALTERI joonistus